

Pralka wirnikowa typ D („Danusia”)

Zaprojektowana i wykonana w Kieleckich Zakładach Wyrobów Metalowych, dawniej „SHL”, w drugiej połowie lat pięćdziesiątych XX w.

Pralka została wykonana z dwóch łączonych elementów. W górnej części znajduje się półka z wyżymaczką, wewnątrz komora pralnicza z wirnikiem przy bocznej ścianie. W dolnej części otwory, tabliczka znamionowa. Wzdłuż jednego z boków przykręcana podłużna obudowa silnika z otwieraną klapką oraz z tabliczką nakazującą uziemienie urządzenia. Górna część zamykana pokrywą. W zestawie brakuje 3-metrowej miedzianej linki służącej do jej uziemiania.

Pralka typu D była jednym z pierwszych modeli wykonywanych w zakładzie. Ich seryjna produkcja rozpoczęła się w 1954 r. Prototyp przygotowali – na polecenie ówczesnego dyrektora zakładów Antoniego Sokoła – Karol Domżał, Józef Janyst i Bolesław Augustyn. Główną ideą, którą kierowali się przy jej budowie, było stworzenie pralki „popularnej, taniej, bez zbędnego osprzętu i dekoracji oraz dorównującej tego typu pralkom zagranicznym”. Pierwsze 500 sztuk było gotowe już w sierpniu 1954 r. Typy pralek oznaczano literami

zgodnie z kolejnością alfabety, zaczynając od litery A. W 1958 r. zastosowano przełomowe rozwiązanie konstrukcyjne, montując silnik i wirnik w pochyłym dnie kotła. W 1959 r. wprowadzono do sprzedaży pralki typ F które nosiły nazwę „Frania”. Ostatnią pralkę w zakładzie wykonano w styczniu 1988 r. Ułatwieniem dla użytkowników tych urządzeń było utworzenie przez zakład punktów usługowo-naprawczych. W Kielcach taki punkt mieścił się przy Rynku 17.

Kieleckie pralki przez wiele lat były niezbędnym wyposażeniem polskich domów. Ceniono je za niezawodność i solidność. Co ciekawe, podobno wykorzystywano je nie tylko do prania, ale także do pędzenia bimbru czy mieszania ciasta. Były również jedną z atrakcji rozgrywanych w 1964 r. nad kieleckim zalewem Motocrossowych Mistrzostw Świata. Rundę honorową podczas biegu otwarcia wykonali wówczas motocykliści przebrani za „Frania”. Pralkę tego typu otrzymał zwycięzca zawodów Belg Robert Joell. Ekspонат jest obecnie eksponowany na wystawie „100 lat Huty Ludwików w Kielcach”.

Bartłomiej Tambor